

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	34460
Nom	Història de la medicina i documentació
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1204 - Grau Medicina	Facultat de Medicina i Odontologia	2	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1204 - Grau Medicina	10 - Historia	Formació Bàsica

Coordinació

Nom	Departament
FRESQUET FEBRER, JOSE LUIS	225 - Història de la Ciència i Documentació

RESUM

L'assignatura té com a objectiu el coneixement històric raonat, crític i fundat de la significació actual de la ciència i la pràctica mèdiques, i ofereix una visió contextualitzada dels problemes actuals de la salut, la malaltia i l'assistència mèdica. Persegueix que l'estudiant reconega els elements que donen cohesió i configuren la identitat actual de la professió mèdica com a resultat d'un procés històric, que entenga la ciència mèdica com un coneixement en construcció, sotmès a ràpids i incessants canvis, i que pugui analitzar els reptes i les oportunitats de la medicina i la sanitat del segle XXI. Es proposa que l'estudiant siga capaç d'utilitzar els sistemes de cerca i recuperació de la informació científica biomèdica, que reconega els principis de la medicina basada en l'evidència científica i les seues fonts d'informació, que sàpiga utilitzar la literatura científica i valorar-ne críticament la informació i que compregua els principis del mètode científic i els factors que configuren la recerca científica i els processos de canvi científic.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

No són necessaris altres coneixements específics previs que els de l'estudiant universitari general.

1204 - Grau Medicina

- Desenvolupar la pràctica professional respecte a l'autonomia del pacient, a les seues creences i cultura.
- Reconèixer les pròpies limitacions i la necessitat de mantenir i actualitzar la seua competència professional, prestant una importància especial a l'aprenentatge de forma autònoma de nous coneixements i tècniques i a la motivació per la qualitat.
- Desenvolupar la pràctica professional respecte a altres professionals de la salut, adquirint habilitats de treball en equip.
- Conèixer les organitzacions nacionals i internacionals de salut i els entorns i condicionants dels diferents sistemes de salut.
- Conèixer, valorar críticament i saber utilitzar les fonts d'informació clínica i biomèdica per a obtenir, organitzar, interpretar i comunicar la informació científica i sanitària.
- Ser capaç de formular hipòtesis, recollir i valorar de forma crítica la informació per a la resolució de problemes, seguint el mètode científic.
- Establir una bona comunicació interpersonal que capacite per a dirigir-se amb eficiència i empatia als pacients, als familiars, mitjans de comunicació i altres professionals.
- Organitzar i planificar adequadament la càrrega de treball i el temps ?en les activitats professionals.
- Capacitat per treballar en equip i mper relacionar-se amb altres persones del mateix o distint àmbit professional.
?
- Capacitat de crítica i autocrítica.
- Capacitat per comunicar-se amb col?lectius professionals d?altres àrees.
- Reconeixement de la diversitat i multiculturalitat.
- Considerar l?ètica com a valor primordial en la pràctica professional.
- Tener capacitat de treballar en un context internacional.

- Conèixer els fonaments legals de l'exercici de la professió mèdica. Consentiment informat. Confidencialitat.
- Saber valorar els factors de risc i prevenció de la malaltia. Reconèixer els determinants de salut de la població. Indicadors sanitaris.
- Conèixer, valorar críticament i saber utilitzar les tecnologies i les fonts d'informació clínica i biomèdica per obtenir, organitzar, interpretar i comunicar informació clínica, científica i sanitària.
- Conèixer la història de la salut i la malaltia. Conèixer l'existència i els principis de les medicines alternatives.
- Saber manejar amb autonomia un ordinador personal, usar els sistemes de cerca i recuperació de la informació i conèixer i manejar els procediments de documentació clínica.
- Comprendre i interpretar críticament textos científics.
- Conèixer els principis del mètode científic, la investigació biomèdica i l'assaig clínic.
- Conèixer i manejar els principis de la medicina basada en l'evidència (millor).
- Saber fer una exposició en públic, oral i escrita, de treballs científics i/o informes professionals.

L'estudiant que desenvolupe amb profit el curs ha de ser capaç de conèixer i analitzar:

1. Els orígens de les malalties humanes.
2. L'origen i el desenvolupament dels diferents sistemes mèdics.
3. La revolució científica en la medicina i la introducció del mètode experimental en les ciències de la salut.
4. L'estudi científics de l'estructura i funció del cos humà, de la patologia i de la terapèutica.
5. L'origen i el desenvolupament de les institucions assistencials.
6. Les característiques de l'acte clínic i de la relació metge-malalt.
7. Les necessitats i usos de la informació científica.
8. Els dissenys de recerca en medicina.
9. Les fonts primàries d'informació científica, clínica i sanitària.
10. Las fonts secundàries per a la recuperació de la informació.
11. Las fonts bàsiques d'informació estadística sobre salut i malaltia.
12. La medicina basada en l'evidència científica.
13. La lectura crítica i la comprensió de textos científics.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. HISTÒRIA DE LA MEDICINA

1. Orígens de les malalties humanes.
2. Paleopatologia i epidemiologia històrica.
3. Concepte i classificació dels sistemes mèdics.
4. Paleomedicines, medicines indígenes, medicines arcaiques, medicina popular.
5. Les medicines clàssiques: la medicina hel·lènica, la medicina xinesa, la medicina ayurvèdica.
6. Els mètodes en la medicina moderna. La revolució científica i la medicina. El mètode experimental en

les ciències de la salut.

7. L'estudi científic de les estructures del cos humà. L'anatomia galènica. De la revolució vesaliana a la teoria cel·lular. Desenvolupament històric de l'embriologia, anatomia comparada i teoria de l'evolució.
8. La fisiologia galènica. Del descobriment de la circulació major a la fisiologia experimental. Orígens de la bioquímica, la genètica i la biologia molecular.
9. La psicologia mèdica i la ciència sociomèdica.
10. De la patologia galènica al concepte d'espècie morbosa.
11. Nivells de la patologia contemporània. De la patologia cel·lular a la patologia molecular.
12. La terapèutica clàssica. De la matèria mèdica a la farmacologia experimental. La revolució quirúrgica.
13. Orígens i desenvolupament de la psicoteràpia.
14. L'hospital actual i la revolució tecnològica.
15. L'acte clínic i la relació metge-malalt.

2. DOCUMENTACIÓ MÈDICA

16. La professió mèdica en el context de la societat de la informació i la comunicació. Necessitats i usos de la informació en medicina.
17. Característiques de les fonts d'informació científica en medicina: fonts primàries i fonts secundàries.
18. Fonts primàries d'informació científica I. Característiques de les revistes científiques.
19. Fonts primàries d'informació científica II. El procés de revisió per parells, l'accés obert i la ciència oberta.
20. Fonts primàries d'informació científica III. L'article científic.
21. Fonts secundàries per a la recuperació de la informació. Bases de dades bibliogràfiques i fonts d'informació biomèdiques en castellà.
22. Fonts secundàries per a la recuperació de la informació. Bases de dades bibliogràfiques especialitzades en literatura biomèdica (PubMed/MEDLINE i EMBASE).
23. Fonts secundàries per a la recuperació de la informació. Bases de dades bibliogràfiques multidisciplinàries de cites (WOS i SCOPUS) i cercadors acadèmics (Google acadèmic).
24. La medicina basada en l'evidència científica. Principis i fonts d'informació primària.
25. La medicina basada en l'evidència científica. Bases de dades per a la recuperació selectiva.

3. PRÀCTIQUES

PRÀCTIQUES A LAULA D'INFORMÀTICA

1. Web de la biblioteca de la Universitat de València.
2. Revistes mèdiques (electròniques) i els seus continguts.
3. Anàlisi de les característiques d'un article d'investigació.
4. Recuperació d'informació científica mèdica bibliogràfica en PubMed/Medline.
5. Busca en la base de dades Web of Science.
6. Busca en la base de dades Cochrane Plus i anàlisi d'una revisió sistemàtica.

SEMINARIS

1. Fonts històriques: anàlisi de textos clàssics.
2. Fonts materials d'història de la medicina.
3. Fonts d'arxiu en història de la salut i l'assistència.
4. Salut, malaltia i medicina a través de fonts audiovisuals.
5. Història oral: biografies mèdiques.

TUTORIES REGLADES

Presentació i discussió d'un treball.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	33,00	100
Pràctiques en aula informàtica	12,00	100
Seminaris	11,00	100
Tutories reglades	4,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	5,00	0
Elaboració de treballs en grup	10,00	0
Elaboració de treballs individuals	10,00	0
Estudi i treball autònom	10,00	0
Lectures de material complementari	10,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	10,00	0
Preparació de classes de teoria	10,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	10,00	0
Resolució de casos pràctics	10,00	0
Resolució de qüestionaris on-line	5,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

Classes teòriques

Metodologia d'ensenyament i aprenentatge: exposició a càrrec del professor, amb eventual participació dels estudiants.

Pràctiques d'informàtica

Metodologia d'ensenyament i aprenentatge: adquisició d'habilitats en l'ús d'instruments de mesura i en processament dels resultats, relatius als continguts del programa.

Seminaris

Metodologia d'ensenyament i aprenentatge: intercanvis personals entre els assistents sobre temes complementaris, exercicis numèrics i contribucions orals o escrites dels estudiants.

Tutories reglades

Metodologia d'ensenyament i aprenentatge: entrevista personal amb els estudiants implicats o consulta electrònica (a través d'Aula Virtual, correu electrònic, blogs, etc.).

S'incorporarà la perspectiva de gènere i els objectius de desenvolupament sostenible (ODS) a la docència, sempre que siga possible.

AVALUACIÓ

Part d'Història

Part d'Història de la medicina: 50% de la qualificació final
Avaluació teòrica: 60% de la qualificació d'aquesta part de l'assignatura. Es realitzarà mitjançant una prova escrita que constarà de cinc preguntes de desenvolupament, entre les quals l'estudiant n'haurà de triar tres per a contestar.
Avaluació pràctica: 40% de la qualificació d'aquesta part de l'assignatura. Es realitzarà mitjançant l'avaluació de les diferents activitats pràctiques dutes a terme durant el curs i indicades en la guia docent.

Part Documentació Mèdica

50% de la qualificació final.

Avaluació teòrica: 60% de la qualificació d'aquesta part de l'assignatura.

Es realitzarà mitjançant examen de 30 preguntes amb resposta múltiple. Criteris de qualificació: Per cada 3 preguntes contestades erròniament es restarà 1 de les encertades. Les respostes en blanc no resten.

Avaluació pràctica: 40% de la qualificació final dividit en: 1) avaluació de les pràctiques (20%) realitzades al llarg del curs i 2) realització d'un supòsit pràctic (20%) el dia de l'examen teòric.

Qualificació final de l'assignatura

a) Per a aprovar l'assignatura, a més d'obtindre com a mínim un 5 (sobre 10) com a suma de les qualificacions de totes dues parts (Història de la Medicina i Documentació Mèdica), s'haurà d'obtindre almenys una qualificació de 2 (sobre 5) en cadascuna d'elles.

b) Es guardarà per a la segona convocatòria la nota que haja sigut igual o superior a 3 (sobre 5) en qualsevol de les parts. No es guarden qualificacions per a altres cursos acadèmics.

L'assistència a les sessions pràctiques és obligatòria. La no assistència injustificada a més d'un 20% d'aquestes suposarà la impossibilitat d'aprovar l'assignatura.

Es recorda als alumnes la importància de realitzar les enquestes d'avaluació a tot el professorat de les assignatures del grau.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Barona, J.L. (coord.) (2023). Manual de Historia de la Medicina. València, Tirant lo Blanch.
- Barona, J.L. (dir.) (2021). La Facultad de Medicina de València. Cinco siglos de Historia. València, PUV.
- Barona, J.L. (2004). Salud, tecnología y saber médico. Madrid, Ed. Fundación Ramón Areces.
- Borreda, E. S., Gabandé, F. F. (2013). Búsquedas bibliográficas en bases de datos + StudentConsult en español: Primeros pasos en investigación en ciencias de la salud. Elsevier Health Sciences.
- Day, R. A. (2005). Cómo escribir y publicar trabajos científicos. 5ª ed. Organización Panamericana de la Salud.
- Duffin, J. (2021). History of Medicine: a scandalously short introduction. 3rd ed. Toronto, Toronto Univ. Press. (trad. cast. 2 ed. Madrid, Melusina, 2018).
- Jiménez Villa, J. et al. (2010). Publicación científica Biomédica: cómo escribir y publicar un artículo de investigación. Barcelona, Elsevier.
- Kiple, K.F. et al. (eds.) (1993). The Cambridge world history of human disease. Cambridge, Cambridge University Press.
- Laín Entralgo, P. (ed.) (1998). Historia Universal de la Medicina. Barcelona, Ed. Masson, CD Rom.
- López Piñero, J.M. (2000). Breve Historia de la Medicina. Madrid, Alianza Editorial.
- Pino Casado, R., y Martínez-Riera, J.R. (2022). Manual para la elaboración y defensa del trabajo fin de grado en ciencias de la salud. 2ª ed., Elsevier.
- Universitat de València, Biblioteca de Ciències de la Salut Pelegrí Casanova (2023, Mayo 11). Guia temàtica grau Medicina.
<https://uv-es.libguides.com/medicina>
- Recursos-e Salut: ClinicalKey Student. Elsevier (Scopus, ScienceDirect).

Complementàries

- AA.VV. Saberes en acción. Una nueva historia de la ciencia, la tecnología y la medicina. València, IILP-IEC, 2020-2023. Disponible en <https://sabersenaccio.iec.cat/>

-
- Cooter, Roger, et al. (ed.). A Cultural History of Medicine New York: Bloomsbury Academic, 2021-2022.
-

